24. Размеркаванне слоў па часцінах мовы адбываецца паводле:

1) агульнасці граматычных катэгорый;
2) асаблівасці словазмянення;
3) спалучальнасці з іншымі словамі;
4) падабенства асноўных сінтаксічных функцый.

Вызначце правільныя варыянты.

А) усе варыянты. **Б)** усе варыянты, акрамя 4. **В)** 1, 3. **Г)** 2, 3. **Д)** 3, 4.

25. Які від дадзенай часткі ў дадзеным складаным сказе?

У памяці засталіся хвіліны, калі на рукі падалі незвычайнай формы сняжынкі.

А) дзейнікавая. **Б)** выказнікавая. **В)** азначальная.
Г) дапаўняльная. **Д)** акалічнасная.

26. *Злучальныя галосныя ў складаных словах* называюцца … .

А) прыстаўкі. **Б)** суфіксы. **В)** постфіксы.
Г) інтэрфіксы. **Д)** няма навуковай назвы.

27. Да якога разраду адносіцца выдзеленая часціца ў сказе?

***Няўжо** ты такі дужы?*

А) у сказе няма часціцы. **Б)** сэнсавая часціца. **В)** мадальная часціца.
Г) эмацыянальная часціца. **Д)** формаўтваральная часціца.

28. Дадзены лексічныя значэнні ўстойлівых спалучэнняў:

1) умешвацца не ў сваю справу; 2) спыняць актыўнасць;
3) смяяцца; 4) змокнуць дарэшты; 5) глядзець без мэты.

Якое значэнне адпавядае ўстойліваму спалучэнню *сушыць зубы*?

А) 1. **Б)** 2. **В)** 3. **Г)** 4. **Д)** 5.

29. Хто з вядомых паэтаў сказаў: *"Над намі словы ўладараць…"*?

А) А. Вярцінскі. **Б)** М. Стральцоў. **В)** А. Грачанікаў.
Г) А. Разанаў. **Д)** С. Грахоўскі.

30. Алаіза Пашкевіч многія творы падпісвала псеўданімам Цётка. Якія яшчэ псеўданімы мела пісьменніца? Выберыце правільныя варыянты:

1) Мацей Крапіўка; 2) Гаўрыла з Полацка; 3) Ганна Аршыца;
4) Алеся Гаротная; 5) Падпольнік.

А) няма правільных варыянтаў. **Б)** 1, 2. **В)** 2, 3.
Г) 3, 4. **Д)** 4, 5.

Конкурс арганізаваны і праводзіцца Грамадскім аб'яднаннем «Беларуская асацыяцыя «Конкурс» сумесна з Акадэміяй паслядыпломнай адукацыі пад эгідай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

220013, г. Мінск, вул. Дарашэвіча, 3–218
тэл. (017) 292 80 31, 290 01 53
e-mail: info@bakonkurs.by
http://www.bakonkurs.by/

ГА «БА «Конкурс». Заказ 12. Тыраж 11500 экз. г. Мінск. 2012 г.

Конкурс па беларускай мове «БУСЛІК-2012»

Чацвер, 16 лютага 2012 года

- працягласць работы над заданнем 1 гадзіна 15 хвілін;
- карыстацца падручнікамі, канспектамі, справачнай літаратурай забараняецца;
- кожны правільны адказ адзначаецца трыма, чатырма ці пяццю баламі; колькасць балаў, якія атрымлівае ўдзельнік, адказваючы на пытанне правільна, вызначаецца складанасцю пытання (10 лягчэйшых пытанняў – па 3 балы, 10 найбольш складаных – па 5 балаў, астатнія 10 – па 4 балы); складанасць пытання вызначаецца па колькасці ўдзельнікаў, якія правільна на яго адказалі;
- няправільны адказ адзначаецца чвэрцю балаў, прадугледжаных за дадзенае пытанне, і залічваецца са знакам «мінус», у той час, як не даўшы адказу, удзельнік захоўвае раней набраныя балы;
- на кожнае пытанне маецца толькі адзін правільны адказ;
- на старце ўдзельнік атрымлівае авансам 30 балаў;
- максімальная колькасць балаў, якую можа атрымаць удзельнік конкурсу, – 150;
- самастойная і сумленная работа над заданнем – галоўнае патрабаванне арганізатараў да ўдзельнікаў конкурсу;
- пасля заканчэння конкурсу лісток з заданнем застаецца ўдзельніку;
- вынікі ўдзельнікаў размяшчаюцца на сайце http://www.bakonkurs.by/.

Заданне для вучняў 9 класаў

1. Якой назвы народнага свята не хапае ў вершаваных радках Уладзіміра Дубоўкі?

Ёсць цудоўнае паданне, ад паўночы да світання
як на свята, на …, кветку Шчасця ў нас шукалі.

А) Каляды. **Б)** Гуканне Вясны. **В)** Купалле. **Г)** Узвіжанне. **Д)** Тройцу.

2. Пра якую расліну ў народзе існуе загадка: *два тыдні цвіце, чатыры тыдні спіць, а на сёмы тыдзень насенне спее*?

А) пра жыта. **Б)** пра авёс. **В)** пра валошку. **Г)** пра лён. **Д)** пра чабор.

3. *У літаратурным творы сродкам стварэння вобразаў* з'яўляецца ... .

А) гук. **Б)** слова. **В)** сцэнарый. **Г)** мелодыя. **Д)** фарба.

4. Героямі якога літаратурнага твора з'яўляюцца Лаўрук і пан Шчубальскі?

А) твора Янкі Брыля "Сірочы хлеб".
Б) твора Змітрака Бядулі "На Каляды к сыну".
В) твора Васіля Быкава "Незагойная рана".
Г) твора Якуба Коласа "Дзеравеншчына".
Д) твора Янкі Маўра "Палескія рабінзоны".

5. Які адпаведнік у беларускай мове мае ўстойлівае спалучэнне з рускай мовы *вышел сухим из воды*?

А) дарма прайшло. **Б)** дармавога нічога на свеце няма.
В) даваць лататы. **Г)** дарма сабе. **Д)** дацца ў знакі.

6. Які адпаведнік у беларускай мове мае назоўнік з рускай мовы ***манжета***?
А) абшыванка. **Б)** абшэўка. **В)** шывок. **Г)** аздоба. **Д)** ворчык.

7. Дадзены прыметнікі:
1) марацкі; 2) гарацкі; 3) гарняцкі; 4) рыбацкі; 5) сусецкі.
Якія з іх правільна запісаны?
А) усе прыметнікі. **Б)** няма правільных варыянтаў. **В)** 1, 3, 4. **Г)** 2, 3, 5. **Д)** 3, 4.

8. Вызначце тып прыведзенага сказа:
Зазвіняць жалобна крыгі, Снег, размоклы ў час адлігі,
І бурлівая вада Змые з луга без сляда (Максім Багдановіч).
А) просты сказ. **Б)** складаназлучаны сказ. **В)** складаназалежны сказ.
Г) складаны бяззлучнікавы сказ. **Д)** складаны сказ з рознымі відамі сувязі.

9. У якім(-іх) сказе(-ах) з прапанаваных на месцы пропуску не трэба ставіць коску:
1) Толькі верхавіны елак ледзь чутна гулі_ ды шалясцелі трапяткія асіны.
2) У лесе было цёпла_ аднак пах восені ўжо быў чуваць усюды.
3) Праз нейкі час вецер разагнаў хмары на небе_ і дождж сціх.
А) ва ўсіх сказах. **Б)** няма правільнага варыянта. **В)** 1, 2. **Г)** 2. **Д)** 1, 3.

10. У паэме “Слова пра паход Ігаравы” аўтар расказаў пра бітву, што адбылася на рацэ … .
А) Свіслач. **Б)** Няміга. **В)** Лоша. **Г)** Пціч. **Д)** Днепр.

11. Назоўнік *атрамант* – устарэлы. Якое слова выкарыстоўваецца замест яго сёння?
А) буквар. **Б)** кніга. **В)** сшытак. **Г)** чарніла. **Д)** аловак.

12. У якіх сказах з дадзеных адасабляецца дзеепрыметнікавы зварот?
1) На лузе пакрысе падсыхала скошаная хлопцамі трава.
2) Заўсёды пераходзьце дарогу ў месцах абазначаных знакам пераходу.
3) У нагрэтым ліпеньскім сонцам бары пахла смалой.
4) Машыны нагружаныя збожжам ехалі па селавой дарозе.
А) ва ўсіх сказах. **Б)** няма правільных варыянтаў. **В)** 1, 3. **Г)** 2, 4. **Д)** 3, 4.

13. У якім(-іх) сказе(-ах) выдзеленыя словы напісаны правільна?
1) У ***дзядулевам*** *садзе выраслі яблыні.*
2) Янка выбег на двор і прынёс ***вялікі ахапак*** *рамонкаў.*
3) Над ***новым верф’ю*** *лёталі птушкі.*
А) ва ўсіх сказах. **Б)** няма правільных варыянтаў. **В)** 1, 2. **Г)** 2. **Д)** 2, 3.

14. Якія з дадзеных прыслоўяў напішаце разам?
1) у_бок; 2) на_ век; 3) у_ начы; 4) па_ціху; 5) у_двая.
А) усе словы. **Б)** няма правільных варыянтаў. **В)** усе, акрамя 1.
Г) 1, 2, 5. **Д)** 3, 4.

15. Вызначце словы з прыведзеных, у якіх колькасць літар і гукаў супадае:
1) сшыць; 2) цётчын; 3) французскі; 4) сённяшні; 5) сям’я.
А) усе словы. **Б)** усе словы, акрамя 5. **В)** няма правільных варыянтаў.
Г) 1, 3, 4. **Д)** 2, 5.

16. Дадзены назоўнікі:
1) азімыя; 2) дровы; 3) хітрыкі; 4) вячоркі; 5) гоні.
Якія з іх ужываюцца толькі ў множным ліку?
А) усе словы. **Б)** няма правільных варыянтаў. **В)** 1, 3. **Г)** 2, 5. **Д)** 3, 4.

17. Дадзены сказ: *Хату* ***зрабіць*** *– не скрынку збіць.*
Якім членам сказа з’яўляецца выдзеленае слова?
А) дапаўненнем. **Б)** азначэннем. **В)** акалічнасцю.
Г) дзейнікам. **Д)** выказнікам.

18. У якіх словах з прапанаваных патрэбна напісаць ***ь***?
1) шэсц..сот; 2) агледз..ся; 3) раз..бяр; 4) ледз..ве; 5) чагос..ці.
А) ва ўсіх словах. **Б)** 1, 3, 5. **В)** 2, 3. **Г)** 2, 4. **Д)** 3, 4, 5.

19. Якой часцінай мовы з’яўляецца выдзеленае ў сказе слова?
Вакол *дрэва ляжала апаўшае за дзень лісце.*
А) назоўнікам. **Б)** прыметнікам. **В)** прыслоўем.
Г) прыназоўнікам. **Д)** злучнікам.

20. Выберыце з прапанаваных словы, якія патрэбна напісаць праз злучок:
1) жылі..былі; 2) хлеб..соль; 3) сяды..тады; 4) сям..там; 5) сам..насам.
А) няма правільных варыянтаў. **Б)** усе словы.
В) 1, 2, 3. **Г)** 1, 3, 4. **Д)** 4, 5.

21. У якіх сказах з дадзеных патрэбна выдзеліць выклічнікі коскай?
1) Эх сябры якое раздолле на лузе! 2) Ну бывайце шчаслівай дарогі.
3) Гэ-гэй пайшлі ўжо! 4) О колькі радасці дзецям зімой!
А) ва ўсіх сказах. **Б)** няма правільных варыянтаў. **В)** 1, 3.
Г) 2, 3. **Д)** 3, 4.

22. У якім сказе з прыведзеных патрэбна паставіць на месцы пропуску працяжнік?
1) І дачакаўся _ летам каля крыніцы можна пасядзець у цяньку.
2) Дай сну волю _ праспіш шчасце, долю.
3) Калі канчаецца сонечная паляна _ пачынаецца густы бярэзнік.
А) ва ўсіх сказах. **Б)** няма правільнага варыянта. **В)** 1. **Г)** 2. **Д)** 3.

23. Дадзены словы:
1) смех; 2) тлушч; 3) алешнік; 4) вугаль; 5) гонар; 6) лістота.
Выберыце толькі рэчыўныя назоўнікі.
А) усе словы. **Б)** няма правільных варыянтаў. **В)** 1, 5. **Г)** 2, 4. **Д)** 3, 6.